

Р. І. Самсін

кандидат юридичних наук,

адвокат

ORCID 0000-0002-2662-938X

ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ/ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙ З ВІРТУАЛЬНИМИ АКТИВАМИ: СПРОБИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

У статті досліджено спроби законодавчого врегулювання оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами. Розглянуто спроби українських законодавців врегулювати відносини у сфері оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні з 2016 року дотепер. Проаналізована низка законопроектів та дано оцінку їх позитивним та негативним сторонам. Увага приділена законопроектам № 9083 та № 9083-І, в яких була спроба встановити оподаткування прибутку юридичних осіб від операцій з віртуальними активами (податком на прибуток), доходів фізичних осіб від таких же операцій (податком на доходи фізичних осіб), звільнити операції з віртуальними активами від податку на додану вартість та надати певний пільговий період для оподаткування з метою стимулювання діяльності суб'єктів господарювання та фізичних осіб у сфері віртуальних активів на території України та залучити іноземних інвестицій у зазначену галузь. Недоліком стала неспроможність визначити об'єкти оподаткування: запропоновані норми не дозволяли чітко визначити об'єкт оподаткування, виокремивши його від інших об'єктів цивільних прав, що могло використовуватись як для мінімізації податкових платежів шляхом приховування реального змісту господарської операції, так і для неодноразового оподаткування одного й того ж об'єкта. Відсутній спеціальний закон, який врегулював би відносини у сфері обігу віртуальних активів, в якому б визначалися основні поняття у сфері обігу віртуальних активів, зокрема, поняття таких активів, зобов'язувало б розробників законопроектів щодо оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами надавати в таких законопроектах загальні визначення, які могли б застосовуватися лише до податкових правовідносин.

Підсумовано, що норми спрямовані на врегулювання оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами повинні: спиратися на норми базового закону, який визначає загальні засади врегулювання відносин у сфері обігу віртуальних активів; передбачати оподаткування прибутку юридичних осіб і доходів фізичних осіб від операцій з віртуальними активами; чітко визначити об'єкти оподаткування запропонованих податків; встановити вимоги щодо ведення фінансово-бухгалтерської звітності щодо віртуальних активів.

Ключові слова: блокчейн, віртуальні активи, правове регулювання, біткойн, оподаткування прибутку, податки.

R. I. Samsin. Taxation of profits/income from transactions with virtual assets: attempts at legislative regulation

The article examines attempts to legislatively regulate the taxation of profits/income from transactions with virtual assets. The author examines the attempts of Ukrainian legislators to regulate relations in the field of taxation of transactions with virtual assets in Ukraine from 2016 to the present. The author analyzes a number of draft laws and assesses their positive and negative aspects. Attention is paid to draft laws No. 9083 and No. 9083-I, which attempted to establish taxation of legal entities' profits from transactions with virtual assets (income tax), and individuals' income from the same transactions (personal income tax), exempt transactions with virtual assets from value added tax and provide a certain grace period for taxation in order to stimulate the activities of business entities and individuals in the field of virtual assets in Ukraine and attract foreign investment in this sector. The inability to define the objects of taxation was a disadvantage: the proposed rules did not allow for a clear definition of the object of taxation, separating it from other objects of civil rights, which could be used both to minimize tax payments by concealing the real content of a business transaction and to repeatedly tax the same object. There is no special law that would regulate relations in the sphere of virtual assets circulation, which would define the main concepts in the sphere of virtual assets circulation, in particular, the concept of such assets, and would oblige the drafters of laws on taxation of profits/income from transactions with virtual assets to provide general definitions in such laws that could be applied only to tax legal relations.

It is summarized that the rules aimed at regulating the taxation of profits/income from transactions with virtual assets should: be based on the provisions of the basic law which defines the general principles of regulation of relations in the field of virtual assets circulation; provide for taxation of profits of legal entities and income of individuals from transactions with virtual assets; clearly define the objects of taxation of the proposed taxes; establish requirements for financial and accounting reporting on virtual assets.

Key words: blockchain, virtual assets, legal regulation, bitcoin, income taxation, taxes.

Постановка проблеми. Поява та розвиток віртуальних активів обумовили прагнення законодавців різних країн врегулювати відносини у сфері їх обігу. Все більше країн приймають нормативно-правові акти (або вносять зміни до чинних нормативних актів), нормами яких намагаються врегулювати відносини, що виникають у зв'язку з обігом віртуальних активів, визначають права та обов'язки учасників ринку вірту-

альних активів, засади державної політики у цій сфері тощо. Наособиці стоїть питання оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами, необхідність врегулювання якого у правових нормах на сучасному етапі набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам нормативного визначення оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами присвячували свої роботи Т. Шульга, В. Стульгінський [1, с. 264-268], В. Костюченко, А. Малиновська, А. Мамонова [2, с. 94-102], Н. Прокопенко, П. Фененко, А. Тимошенко [3, с. 5-10], Ю. Федерова [4, с. 771-774] тощо, проте їх праці переважно спрямовані на дослідження оподаткування операцій з криптовалютами в зарубіжних країнах, у той час як національні суб'єкти законодавчої ініціативи активно розробляють проекти законів, спрямовані на встановлення правового регулювання оподаткування у сфері оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами.

Метою статті є аналіз законопроектів, спрямованих на врегулювання відносин у сфері оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами, розроблених в Україні, результатів їх розгляду та обговорення, виявлення основних проблемних аспектів, які розробники не врахували при формуванні правового механізму оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами та формулювання пропозицій щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Питання щодо оподаткування доходів, отриманих від операцій з віртуальними активами, почали з'являтися у осіб, що отримували такі доходи, з поширенням таких активів у обігу і використанням їх у сфері господарювання. Оскільки нормативно-правове регулювання оподаткування у сфері обігу віртуальних активів в Україні відсутнє, особи, які використовували віртуальні активи, з метою належного виконання свого податкового обов'язку, обрали шлях звернення до податкових органів за податковими консультаціями, можливість користуватися якими передбачена пунктом 52.1 статті 52 Податкового кодексу України. Так, Товариство з обмеженою відповідальністю «ЄДИНАРКОІН» у 2016 році звернулося до ГУ ДФС України у Харківській області з запитом про надання податкової консультації з питання оподаткування податком на додану вартість операцій з віртуальною криптовалютою Aitibitcoin та E-dinarcoin. У відповіді, викладеній у листі ГУ ДФС України у Харківській області від 09.09.2016 № 5226/10/20-40-14-11-11 року, зазначалося наступне: «...якщо операції, що проводяться платником податків, не віднесені до операцій, які не є об'єктом оподаткування, не звільнені від оподаткування, або не є операціями, до яких застосовується нульова ставка та 7 відсотків, то вони підлягають оподаткуванню податком на додану вартість за основною ставкою згідно зі ст. 194 Податкового кодексу України. У разі відповідності віртуальних валют вимогам підпункту 14.1.120, підпункту 14.1.191, підпункту 14.1.244, пункту 14.1 статті 14, підпункту «а» пункту 185.1 статті 185 Податкового кодексу України операції з постачання віртуальної криптовалюти E-dinar та інших віртуальних валют, місце постачання яких розташовано на митній території України, відповідно до ст. 186 Податкового кодексу України підлягають оподаткуванню податком на додану вартість за правилами Розділу V Податкового кодексу України» [5]. Тобто, в індивідуальній податковій консультації з питань, поставлених у зверненні стосовно оподаткування податком на додану вартість операцій з віртуальними криптовалютами Aitibitcoin та E-dinarcoin, державна фіскальна служба вказала, що операції з такою віртуальною валютою оподатковуються податком на додану вартість.

Товариство не погодилося з такою позицією і звернулося з позовом до Харківського окружного адміністративного суду з метою скасування цієї консультації як такої, що не розкриває в повній мірі суті заданого питання та не ґрунтується на вимогах діючого податкового законодавства. Розглянувши позов, суд дійшов висновку, що спірна індивідуальна письмова податкова консультація, оформлена листом від 09.09.2016 № 5226/10/20-40-14-11-11, є такою, що підлягає скасуванню, і в обґрунтування своєї позиції звернувся до рішення Європейського суду справедливості С-264/14 по справі Skatteverket v. David Hedqvist від 22.10.2015. У своїй постанові від 13.10.2016 № 820/5120/16 Харківський окружний адміністративний суд, спираючись на вищевказане рішення, зазначив, що згідно судової практики ЄСПЛ операції з біткойнами та іншими віртуальними валютами на території Євросоюзу не повинні оподатковуватися податком на додану вартість, операції з обміну традиційних валют на біткойни повинні бути вільні від податку на додану вартість, оскільки правила ЄС забороняють стягнення такого податку з операцій з обміну валют, банкнот і монет. Враховуючи, що рішення ЄСПЛ на території України є джерелом права, суд і виніс таку постанову [6].

Отже, відносини у сфері оподаткування операцій з віртуальними активами вимагали врегулювання, і першою спробою такого врегулювання став законопроект від 30.10.2017 № 7246 «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні)», поданий народним депутатом С. Рибалко одночасно з законопроектом від 10.10.2017 № 7183-1 «Про стимулювання ринку криптовалют і їх похідних в Україні» [7]. У законопроекті № 7246 пропонувалося:

передбачити оподаткування отриманого від операцій з купівлі-продажу криптовалют доходу фінансових установ, що надають фінансові послуги на ринку криптовалют у відповідності до Закону України «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні»;

віднести доходи від операцій з криптовалютами до доходів, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу;

віднести до операцій, що не оподатковуються податком на додану вартість, операції з криптовалютами та видобування (майнінгу) криптовалюти;

введення збору у 2% на обов'язкове державне пенсійне страхування з кожної криптообмінної операції, що, на їх думку, мало б привести до додаткових надходжень до Пенсійного фонду України та зменшення його дефіциту, створення передумов для розвитку економіки на базі новітніх технологій в Україні, забезпечення надходжень додаткових високотехнологічних інвестицій, підвищення конкурентоспроможності України на світовому ринку, що сприятиме її зростанню.

При здійсненні процедури розгляду законопроекта було визначено ряд проблемних питань, наявність яких перешкоджала його прийняттю. Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у висновку на проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні)» прийняття цього законопроекту не підтримало і зазначило, що на етапі розвитку ринку криптовалют, для забезпечення належного правового регулювання відповідних суспільних відносин, більш доцільним, було б обмежитися внесенням певних змін загального характеру до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про Національний банк України» та деяких інших законів, надавши перевагу конкретизації порядку здійснення діяльності з криптовалютами у відповідних підзаконних нормативно-правових актах без прийняття спеціального закону про криптовалюту тощо [8]. Тобто, розробляти та приймати окремий закон про стимулювання ринку криптовалют чи закон, яким би передбачався особливий порядок оподаткування доходів від операцій з криптовалютами, експерти не вважали потрібним. Крім того, вони зазначали, що введення збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, який мають сплачувати юридичні та фізичні особи, що здійснюють операції з продажу криптовалют, крім фінансових установ, що надають фінансові послуги на ринку криптовалют, при здійсненні ними криптообмінних операцій з клієнтами, призведе до наслідків, протилежних тим, які прогнозуються при впровадженні цих законопроектів, а саме, вони б не стимулювали, а, навпаки, перешкоджали б розвитку ринку криптовалют в Україні.

Такої ж думки дотримувалися й деякі науковці. Н. Архирейська, аналізуючи норми вищевказаного законопроекту, зазначала, що введення збору у 2% на обов'язкове державне пенсійне страхування з кожної криптообмінної операції фактично було б декларативним, бо, як свідчить практика зарубіжних країн, це досить важко реалізувати [9, с. 753-757].

29 серпня 2019 року законопроект № 7246 було відкликано.

Наступною спробою українського законодавця запровадити оподаткування доходів від операцій з віртуальними активами став законопроект від 14.09.2018 № 9083 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні» [10], який подавався на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України О. Мушаком, О. Продан, О. Данченком та іншими як самостійний нормативно-правовий акт. Суб'єкти законодавчої ініціативи пропонували:

визначення основних понять (віртуальні активи, криптовалюта, майнінг, розподілений реєстр записів у цифровій формі, операції з віртуальними активами, прибуток від операцій з віртуальними активами, токен, токен-актив, емітент віртуального активу);

запровадження оподаткування прибутку операцій з віртуальними активами податком на прибуток та окремий облік операцій з віртуальними активами для цілей податку на прибуток за ставкою 18%;

окремий облік для цілей сплати податку на доходи фізичних осіб за ставкою 5%;

пільговий період по сплаті зазначених податків до 31 грудня 2024 року.

При здійсненні процедури розгляду законопроекта визначено ряд проблемних питань, наявність яких перешкоджала його прийняттю. Так, Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у висновку на проєкт Закону України від 14.09.2018 № 9083 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні» [11] прийняття зазначеного законопроекту не підтримувало і зазначило, що у міжнародній практиці відсутній єдиний підхід до визначення змісту понять «криптовалюти», «токени» та їх регулювання, тому, як наслідок, до їх оподаткування, яке, здебільшого, здійснюється або ж на загальних підставах (розглядаючи операції для цілей оподаткування з «криптовалютами», «токенами» як операції з майном [12]), або ж до них застосовується режим, прирівняний до оподаткування законних засобів платежу [13] (для криптовалют), фінансових інструментів [14], в тому числі, цінних паперів (для токенів), якщо вказані «віртуальні активи» за своїми ознаками підпадають під регулювання відповідного спеціального законодавства (про електронні гроші, про цінні папери, тощо). Отже, на думку експертів на той час, додаткового правового регулювання оподаткування операції з віртуальними активами в Україні не потребувало, такі активи, за їх визначенням, підлягали оподаткуванню у загальному порядку податком на прибуток підприємств та податком на доходи фізичних осіб, а встановлення спеціального режиму оподаткування зазначених активів створювало б додаткові проблеми, особливо в контексті забезпечення однакового підходу до оподаткування однотипних за своїм економічним змістом явищ.

Критикували зазначений законопроект і науковці. І. Дашутін [16] писав, що розробники цього проєкту пропонують цілу низку технічних термінів («віртуальний актив», «токен», «токенактив»), які раніше не використовувалися для характеристики такої категорії, як «криптовалюта» або для нормативно-правового

врегулювання суспільних відносин, пов'язаних з обігом криптовалюти. Використання забагато технічних складових ускладнює юридичну конструкцію норм. Розкриття поняття криптовалюти, яку пропонувалося ввести відповідно до законопроекту № 9083, у його взаємозв'язку з іншими категоріями і поняттями з цього законопроекту, вказувало, що криптовалюта мала становити собою – віртуальний актив (тобто будь-яку форму запису в рамках розподіленого реєстру записів у цифровій формі, що може використовуватися як засіб обміну, одиниця обліку чи як засіб збереження вартості) у формі токена (тобто цифрової одиниці обліку в рамках розподіленого реєстру записів у цифровій формі, який має криптографічний захист), що функціонує як засіб обміну або збереження вартості. При цьому викликає певні зауваження використання схожих за своєю сутністю категорій при характеристиці поняття «криптовалюта». Зокрема, як підкреслює автор, відповідно до законопроекту № 9083 криптовалюта мала б становити собою «віртуальний актив...», що функціонує як засіб обміну або збереження вартості», при цьому віртуальні активи, за наведеним у законопроекті визначенням, мали б становити собою «...форму запису... у цифровій формі, що може використовуватися як засіб обміну, одиниця обліку чи як засіб збереження вартості». Тобто виходить, що криптовалюта мала б бути формою запису у цифровій формі, що (форма запису) може використовуватися як засіб обміну, одиниця обліку чи як засіб збереження вартості, при цьому одночасно бути такою (віртуальним активом), що функціонує так само як засіб обміну або засіб збереження вартості [10, 16].

29 серпня 2019 року законопроект № 9083 було відкликано.

Намагання українського законодавця врегулювати правовідносини у сфері оподаткування доходів від операцій з віртуальними активами знов отримали відтворення у проєкті закону від 27.09.2018 № 9083-1 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні», що був представлений народним депутатом України Ю. Дерев'янком і позиціонувався як альтернативний законопроект № 9083 [15]. В цьому законопроекті пропонувалося:

закріплення термінів блокчейн, віртуальні активи, криптовалюта, майнінг, операції з віртуальними активами, токен, прибуток від операцій з віртуальними активами;

прибуток юридичних осіб від операцій з віртуальними активами оподатковувати податком на прибуток за ставкою 18%, при цьому оподаткуванню підлягала б позитивна різниця між доходом, отриманим платником податків від обміну віртуальних активів на національні валюти та витратами, пов'язаними з їх придбанням та/або майнігом, при цьому фінансовий результат за операціями з віртуальними активами визначався б окремо від фінансового результату за іншими видами діяльності;

доходи фізичних осіб від операцій з віртуальними активами оподатковувати податком на доходи фізичних осіб за ставкою 5%, при цьому доходом пропонувалося вважати позитивну різниця між доходом, отриманим фізичною особою від обміну відповідного віртуального активу на національні валюти та його вартості, яка визначалася б з суми підтверджених витрат на придбання такого віртуального активу та/або витрат на майнінг відповідного віртуального активу, при цьому платник податків повинен був самостійно вести облік фінансового результату за операціями з криптовалютою та за результатами календарного року податки річну декларацію, в якій відобразити загальний фінансовий результат, отриманий протягом такого звітного року;

не встановлювати податок на додану вартість;

передбачити пільговий період в оподаткуванні до 31 грудня 2039 року для прибутку/доходів фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців, юридичних осіб, отриманий ними від операцій з віртуальними активами та від податку на додану вартість операції з ввезення на митну територію України та реалізації на митній території України обладнання (окремих частин або деталей), призначене виключно для майнінгу та класифікується у товарній під категорії 8471500000 згідно з УКТ ЗЕД (у тому числі вироблених в Україні) [15].

29 серпня 2019 року законопроект було відкликано.

На наш погляд, законопроекти № 9083 та № 9083-1 намагалися встановити оподаткування прибутку юридичних осіб від операцій з віртуальними активами (податком на прибуток), доходів фізичних осіб від таких же операцій (податком на доходи фізичних осіб), звільнити операції з віртуальними активами від податку на додану вартість та надати певний пільговий період для оподаткування з метою стимулювання діяльності суб'єктів господарювання та фізичних осіб у сфері віртуальних активів на території України та залучення іноземних інвестицій у зазначену галузь. Проте норми, якими визначалися об'єкти оподаткування запропонованих податків, не дозволяли чітко визначити об'єкт оподаткування, виокремивши його від інших об'єктів цивільних прав, що могло використовуватися як для мінімізації податкових платежів шляхом приховування реального змісту господарської операції, так і для неодноразового оподаткування одного й того ж об'єкта, ведення фінансово-бухгалтерської звітності щодо віртуальних активів недостатньо розроблено. До того ж, відсутність спеціального закону, який врегулював би відносини у сфері обігу віртуальних активів (була розроблена низка законопроектів, які нами було розглянуто раніше), в якому б визначалися основні поняття у сфері обігу віртуальних активів, зокрема, поняття таких активів, зобов'язувало б розробників законопроектів щодо оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами надавати в таких законопроектах загальні визначення, які могли б застосовуватися лише до податкових правовідносин.

Висновки. Отже, на наш погляд, норми законопроекту, спрямованого на врегулювання оподаткування прибутку/доходів від операцій з віртуальними активами повинні, по-перше, спиратися на норми базового

закону, яким би визначалися загальні засади врегулювання відносин у сфері обігу віртуальних активів (такі законопроекти також перебувають у стадії розробки); по-друге, передбачати оподаткування прибутку юридичних осіб і доходів фізичних осіб від операцій з віртуальними активами; по-третє, чітко визначати об'єкти оподаткування запропонованих податків; по-четверте, встановити вимоги щодо ведення фінансово-бухгалтерської звітності щодо віртуальних активів.

Список використаних джерел:

1. Шульга Т. М., Стульгінський В. С. Правовий статус та порядок оподаткування операцій з крипто валютами в Україні та світі. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 1. С. 264 – 268.
2. Костюченко В. М., Малиновська А. М., Мамонова А. В. Передумови запровадження обліку та оподаткування операцій із криптовалютами в Україні. *Modern economics*. 2017. № 6. С. 94-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2017_6_13.
3. Прокопенко Н. С., Фененко П. О., Тимошенко А. О. Оподаткування криптовалютного бізнесу: реалії і перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 7. С. 5–10.
4. Федорова Ю. В. Криптовалюти та їх місце у фінансовій системі. *Економіка і суспільство*. 2018. № 15. С. 771–774.
5. Лист ГУ ДФС України у Харківській області від 09.09.2016 № 5226/10/20-40-14-11-11. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/62079235/>.
6. Постанова Харківського окружного адміністративного суду від 13.10.2016 № 820/5120/16. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/62079235/>.
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні: проект Закону України від 30.10.2017 № 7246. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62816.
8. Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні)». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62816.
9. Архірейська Н. В. Державне регулювання ринку криптовалют в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 22. 2018. С. 753–757.
10. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні: проект Закону України від 14.09.2018 № 9083. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64597.
11. Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні». URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64597
12. Notice 2014-21. URL: <https://www.irs.gov/pub/irs-drop/n-14-21.pdf>.
13. Umsatzsteuer Anwendungserlass 2018-02-27. Umsatzsteuerliche behandlung von bitcoin-und anderen sog virtuellen waehrungen. URL: https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Downloads/BMF_Schreiben/Steuerarten/Umsatzsteuer/Umsatzsteuer-Anwendungserlass/2018-02-27-umsatzsteuerliche-behandlung-von-bitcoin-und-anderen-sog-virtuellen-waehrungen.html.
14. Information Note 225 (INFO 225) on crypto assets under the Corporations Act 2001 and the Australian Securities and Investments Commission Act 2001. URL: <https://asic.gov.au/regulatory-resources/digital-transformation/initial-coin-offerings-and-crypto-currency/>.
15. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні: проект Закону України від 27.09.2018 № 9083-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64696. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні: проект Закону України від 27.09.2018 № 9083-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64696. Дата звернення: 07.11.2018.